

Realizm

NAJWYBITNIEJSI PRZEDSTAWICIELE: GUSTAVE COURBET • JEAN-FRANÇOIS MILLET • HONORÉ DAUMIER • JEAN-BAPTISTE-CAMILLE COROT • ÉDOUARD MANET • ROSA BONHEUR

Realizm był pierwszym kierunkiem w sztuce, który sprzeciwił się tradycji ustalonej przez oficjalne akademie sztuki, a przede wszystkim przez École des Beaux-Arts w Paryżu.

Realizm w sztuce i literaturze rozwinął się w drugiej połowie XIX wieku, kwestionując dotychczasową hierarchię tematów, wśród których była religia, historia, mitologia i portrety, malowanych rygorystycznie ustalonymi technikami i trafiających w gusty bogaczy. Realizm powstał we Francji w reakcji na panujący wówczas romantyzm, a także na rewolucję 1848 roku. Artyści malowali wieśniaków i robotników przy pracy, odrzucali akademickie reguły, stosowali swobodne pociągnięcia pędzla i naturalne barwy, a czasem tworzyli *en plein air* (w plenerze). Do kierunku realistycznego należała szkoła z Barbizon, czyli grupa malarzy działająca we Francji od około 1830 do 1870 roku. Malowali oni w okolicach wioski Barbizon na skraju lasu

Fontainebleau. Inna grupa, znana jako szkoła haska, znajdowała się pod wpływem szkoły z Barbizon i tworzyła w Hazde w latach 1860–1890. Wśród znanych malarzy realistów warto wymienić Jean-Baptiste-Camille'a Corota (1796–1875), Gustave'a Courbetta (1819–1877), Jean-François Milleta (1814–1875), Honorégo Daumiera (1808–1879), Rosę Bonheur (1822–1899), Julesa Bretona (1827–1906) i Ilię Riepina (1844–1930).

NAJWAŻNIEJSZE DOKONANIA

Realisci portretowali współczesny świat, w tym wieśniaków, robotników, pejzaże wiejskie i miejskie. Niektórzy, jak Courbet, byli mocno krytykowani, natomiast inni, jak Bonheur, zyskali międzynarodowe uznanie. Emanujący ogromną energią obraz *Targ koński* Bonheur zdobył nagrodę Salonu Paryskiego i był podziwiany przez cenionego Eugène'a Delacroixa (1798–1863).

Targ koński, Rosa Bonheur, 1852–1855, olej na płótnie, 244,5 × 506,7 cm, Metropolitan Museum of Art, Nowy Jork, USA

1830

1890

Impresjonizm

NAJWYBITNIEJSI PRZEDSTAWICIELE: CLAUDE MONET • PIERRE-AUGUSTE RENOIR • CAMILLE PISSARRO • BERTHE MORISOT • EDGAR DEGAS • MARY CASSATT

W 1874 roku grupa paryskich malarzy zdecydowała się na zuchwały krok i zorganizowała wystawę swoich prac zupełnie niezależną od Salonu Paryskiego i jego ściśle określonych „reguł”.

Koncentrując się na świetle, obrazy impresjonistów były barwne i mgliste. Idee impresjonistów, rozwijające się w połowie lat 60. XIX wieku, były rozwinięciem angielskiego pejzażu oraz realizmu, a przede wszystkim dokonań szkoły z Barbizon i szkoły haskiej, a ich prace sprawiały wrażenie spontanicznych i naturalistycznych. Pierwszymi impresjonistami wykorzystującymi teorię kolorów i współczesne technologie, jak fotografia czy syntetyczne pigmenty, byli Claude Monet (1840–1926), Pierre-Auguste Renoir (1841–1919), Camille Pissarro (1830–1903) i Berthe Morisot (1841–1895). Malowali pejzaże i sceny z dnia codziennego portretując zwyczajnych ludzi i współczesne życie, ale ich uwaga skupiona była przede wszystkim na przemijających, krótkotrwałych efektach działania światła i pogody. Urywane pociągnięcia pędzla w jaskrawych kolorach podkreślały zmienne warunki atmosferyczne. Obrazy malowane były przeważnie w plenerze, znacznie rzadziej w atelier, często techniką *alla prima* (za pierwszym razem), polegającą na ukończeniu dzieła podczas jednej sesji bez czekania, aż wyschną kolejne warstwy farby olejnej. Początkowo wyśmiewani przez wielu, lecz później szanowani, impresjoniści w latach 1874–1886 zorganizowali ogółem w Paryżu osiem niezależnych wystaw.

Kobieta z parasolką – Pani Monet i syn, Claude Monet, 1875, olej na płótnie, 100 × 81 cm, National Gallery of Art, Waszyngton, USA

NAJWAŻNIEJSZE DOKONANIA

Większość impresjonistów stosowała pobieżne, niedokładne pociągnięcia pędzla i jaskrawe kolory, często malując w plenerze. Inspirowali się nie tylko malarstwem pejzażowym i realistycznym, ale także pracami Delacroixa, japońską grafiką oraz rozwojem przemysłowym i nowoczesnością. Najpracowitszy z impresjonistów, Monet, stworzył pełną światła i spontaniczności *Kobietę z parasolką*, portretując swoją żonę i syna z niskiej perspektywy.

1865

1885

